

Poate cea mai izbită creație satirică a regizorului o constituie montarea de pe scena Teatrului Regional cu *Mielul turbat*. Reluând piesa, după aproape zece ani de la premieră, Dinu Cernescu a dat textului o haină radical nouă, obținând efecte satirice deosebit de pregnante. Satira anti-birocrație devine incisivă și conferă spectacolului o mare capacitate de generalizare. Edificatoare exemple ne par a fi și montările de la Teatrul Tineretului, cu *De Pretore Vincenzo*, și Teatrul din Brașov, cu *Vizita bătrinei doamne*. Tonul caustic al spectacolului brașovean cu această din urmă piesă, grotescul evocărilor, caracterul simbolic al unor momente de acțiune subliniază esența textului: o glumă sinistă cu implicații tragice.

Montările sale au un pronunțat caracter popular. Preluând tradiția vechilor trupe de teatru, Dinu Cernescu a realizat, cu *Iași în carnaval* și *Millo director*, un spectacol de pe poziții contemporane, valorificând textul lui Alecsandri într-o viziune actuală de mare expresivitate. „Veselu Alecsandri” ne apare tânăr și vioi: teatrul de umbre, expresia grotescă a personajelor satirizate, fanfara adusă pe scenă dau — toate — montării o coloratură specifică, apropiere spectacolului de public, tocmai pentru că mijloacele satirice utilizate au o inspirație pronunțat populară.

Un text clasic bine și judicios interpretat ne apare imediat într-o lumină neașteptată, vibrând în corespondențe contemporane — spunea, cu un prilej, Dinu Cernescu. În acest sens, apreciem și intenția spectacolului său de pe scena Naționalului bucureștean, cu *Judecătorul din Zalamea*. Sintem siguri, însă, că regizorul nu și-a dat încă măsura talentului real în domeniul piesei clasice.

După cum, în afara excelentei experiențe cu *Mielul turbat*, Dinu Cernescu nu și-a valorificat din plin virtuțile regizorale în piese originale contemporane. Or, cunoscându-i capacitățile stimulative și entuziasmul creator, sintem convinși că randamentul său poate fi, în mod deosebit pe texte contemporane originale, mai mare. Așteptăm, așadar, un cuvânt în plus, mai răspicat, în ceea ce privește valorificarea scenică a piesei originale.

Montările sale se prezintă în omogenitatea distribuțiilor, iar folosirea complexă a calităților fiecărui actor, stimularea unor resurse variate ale talentului actoresc se arată ca deosebite calități ale sale. Mulți interpreți din spectacolele montate de el — *Gilcevilă din Chioggia*, *Soldatul Svejik*, *Spectacolul Alecsandri*, *Dracul uitat*, îndeosebi — au demonstrat pozitiv tendința de a căpăta valențele „actorului total”, făcând uz de variate resurse interpretative, introducând, în compoziții complexe, dansul, cîntecele, efecte de pantomimă. Și totuși, regizorul trebuie să mediteze la faptul că, uneori, în spectacolele sale, actorul pare ignorat, directorul de scenă afirmându-și o prea intensă prezență.

Dar realizările lui Dinu Cernescu, tinerețea gîndului, proiectele creatoare realiste și îndrăznețe sînt cheazășii ale unei evoluții semnificative, cu o culoare particulară în peisajul scenic contemporan.

Călin Căliman

ION COJAR

Născut în 1931. A absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” în 1955. Din spectacolele puse în scenă: Tragedia optimistă de Vs. Vișnevski (spectacol de absolvire, 1955); Treptile de aur de Mioara Cremene (Teatrul Național „I. L. Caragiale”, 1955); Steaguri pe turnuri de Stehlik (idem, 1957); Cei din urmă de Gorki (idem, 1959); Prima întîlnire de Tatiana Sitina (Teatrul Tineretului, 1961); Băiatul din banca a doua de Al. Popovici (idem, 1962); Micuța Dorrit după Dickens (idem, 1962); Ziaristii de Al. Mirodan (Teatrul Tineretului din Sofia, 1962); Adam și Eva de Aurel Baranga (Teatrul Național din Russe, 1963); Nora de Ibsen (Teatrul Național „I. L. Caragiale”, 1963).

Distins cu Premiul II pentru regie la al III-lea Concurs republican al tinerilor artiști din teatrele dramatice din 1959.

Ion Cojar nu utilizează reflectorul violent, nu cultivă spectaculosul, culoarea intensă. Sobrietatea și echilibrul spectacolelor sale indică pasiunea pentru informarea exactă și multilaterală, un subtil spirit de discernămint și o îndelungă cugetare pentru a nu se lăsa smuls din solul fertil al textului dramatic. Nota specifică a

creației lui Ion Cojar o dau limpezimea, robustețea și siguranța de sine a unei gândiri care afirmă, cu puternic spirit partinic, noblețea umană. Totodată, însă, îl tentează disponibilitatea pentru o diversitate de genuri dramatice, înclinația pentru o arie foarte largă de modalități.

Prin *Tragedia optimistă* și *Poemul lui Octombrie*, el s-a recomandat ca un creator ce imprimă forme expresive spectacolului agitatoric. Ambele reprezentații au fost semnificative printr-o mare vibrație interioară și o concentrată atmosferă poetică, romantic revoluționară, total diferită de entuziasmul vag și zgomotos. S-a manifestat aici una dintre principalele aspirații din domeniul expresiei agitatorice: un limbaj esențializat, despuțat de orice adaos ornamental, un laconism euritmîc și cursiv, menit să condenseze semnificații multiple într-un desen regizoral cît mai sumar. S-a putut realiza aici tendința tînărului regizor de a da spectacolului o disciplină plastică corespunzătoare imaginii „poporului în acțiune”, o orchestrație omogenă, în care se disting limpede soliștii.

Cu *Prima întîlnire*, Cojar trece spre o nouă etapă a creației sale, realizînd un spectacol-manifest de mare sensibilitate și poezie. Buzuindu-se pe formula scenografică emoționantă a lui Toni Gheorghiu, regizorul a obținut un patos scenic vibrant prin simplitatea și adîncimea cu care a tratat conflictul.

Transpunîndu-i pe clasici, Cojar încearcă să-și cristalizeze viziunea artistică în sensul respectării valorilor fundamentale ale textelor: soliditatea în construcția caracterelor, a conflictelor. Regizorul caută să se sprijine și în acest caz, ca și în întreaga sa activitate, de altfel, pe actor, pe dezvăluirea psihologiei personajelor surprinse în dialectica transformării lor. Colaborarea cu tineri talentați, ca: Silvia Popovici, Valeria Gagealov, Em. Petruț, C. Rauțchi, Gh. Cozorici etc. a dus la succese de afirmare și de prestigiu ale tînerilor în marile partituri.

Montările sale nu pot înfrîni toate sufragiile: astfel, unele din spectacolele sale — mai ales cele pentru copii — pot părea prea construite, lipsite de fantezie și spontaneitate. Regizorul n-a dat încă măsura întregilor sale resurse creatoare. Rezervele emise de critică în legătură cu o realizare, care a urmat altora, foarte izbutite, demonstrează neliniștea, frămîntarea continuă a artistului, niciodată mulțumit cu cele înfăptuite. El are o profesiune de credință pe care dorește s-o afirme statornic în viitorul apropiat: să realizeze puternic „solidaritatea întru aceeași trăire emotivă a celor două grupări umane care alcătuiesc reprezentația teatrală: actorii și publicul.”

Valeria Ducea

MIHAI DIMIU

Născut în 1932. A absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” în 1956. Din spectacolele puse în scenă: *Ultima oră de M. Sebastian* (spectacol de absolvire, Baia-Mare, 1956); *Tache, Ianke și Cadîr de Victor Ion Popa* (Sibiu, 1956); *Căuțiunea de Hans Lucke* (idem, 1958); *Moartea unui comis-voiajor de Arthur Miller* (idem, 1960); *Ferestre deschise de Paul Everac* (idem, 1960); *Avarul de Molière* (Baia-Mare, 1960); *Puterea întunericului de Lev Tolstoi* (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1961); *Îndrăzneala de Gh. Vlad* (Teatrul Regional București, 1962); *Corabia cu un singur pasager de Dan Tărchiță* (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1962); *Antigona și ceilalți de Peter Karvas* (idem, 1962); *Taina de Horia Stancu* (Sibiu, 1963); *Gaițele de Alexandru Kirițescu* (Teatrul Muncitoresc C.F.R., 1963); *Punctul culminant de Gheorghe Vlad* (Teatrul Regional București, 1964).

Distins cu Premiul III pentru regie la *Decada dramaturgiei originale din 1956* și Premiul I pentru regie la *Decada dramaturgiei originale din 1961*.

Cu o circulație din ce în ce mai demonetizată, cum este și firesc, de altfel, termenul „tînărul creator” continuă totuși să se aplice nediferențiat, uitîndu-se adesea că nu întotdeauna vîrsta biologică corespunde mecanic planului maturizării în artă. Așa s-au petrecut lucrurile și cu Dimiu — la 32 de ani, semnatarul a 27 spectacole —, începînd de acum opt ani, cînd, recent absolvent al Institutului de teatru, își dădea examenul meseriei cu un spectacol *Ultima oră* la Baia-Mare, distins pentru regie la prima Decadă a dramaturgiei originale. De atunci, ca și alți